

en zag. Gezichten in me en gezichten op irde volk.

Inde het Evangelie van de Revolutie doorgetrokken. Kuyper vormde een Calvinisme dat de bedoeling had om de Revolutie te overwinnen, zij het na een eigenover die van de voor de nieuwe aan in geen tegenstelling tot Groen van Praetoren voor den w. Naast het: „Er staat geschied”. Hij was historisch weg geleid. Kuyper ging erin oor. Die weg was de me, de zilverste en opvatting van de God als den Schepper. Het vordert de gaven en talenten hem te verheerlijken. ridders tot de vrijheidsrijnen, opdat zij rijken zouden. Vrijge leven van de, opdat in dat eigen Zijn Woord regeert. rijk, opdat de Staat opvoeding toevoegt. Schrift aan de ouden incipiente red. sul: de school aan de ch. En daarin e wetenschap Gods i zoo kwam Kuyper van de onschijnbare opgelegd en har. Rutgers en De Sav. Schrift niet anders Christus, zich in de plaatselijke heid in Christus e geloofs en ook de (5) zich niet anders loof en dezelfde be. de, tot onderling ar toch, dat Christus fstandige, ant.

vrijwillig me n daarin als gelien. als dit verband is verbreken. En, w. erband onzer Geref. in deze landen g.

rug. Zoo kwam d.

il, waarin het Calv. word en opstond o. eimen des publiek. n.

ve Gode dank togrugzien een tou van id? Ik weet het, bij haar eerste hoop.

erste vuur zijn krich. als het eerste p. ter ruste is gegaa. g tegen insinking w. wijzen?

heel vroom als me. gemeene klacht o. hangen. Maar me. ten aanwijst waan. afdwaling bespreekt. En toch de laatste.

„Dat is het: „Gij zij de-ontdekking en be. in tot den bodem d. te worden. Zulk me. De zaak zelf is al de boodschap on. redronen worden te. doe ik hier.

nen van onze geste. d. leiden tot een gaa. tot bekeering. Ik g. lende punten, die n. mer bereid de p. bewijzen.

door mij te noeme. van de tweede Rev. Of niet?

erkrecht, of, wil. ie. Ik heb daar v. r. dies kort over z. punt in kwestie n.

„Zie maar, om e. ngen, de inaugure. ar in het kerkre. penlijk verwekkom. al. mij gericht. Ik be. hij uitsprekt in d. e, de zaak zelfstand. oordeel gaat vorm. ens zal zijn: a. an. isbruik-over-de-ke. ar de zuiverheid d. dat dies ook de n. lve geen beslissende. Schriftuurlijke. ons Geref. kerkrecht. edt: en d. de daar m.

voorstans kerkrechtelijke beginselen die der Doleantie zijn. Het punt waar het op aankomt is in deze kwestie niet dit en geen ander: Hebben de meerdere vergaderingen in haar tuchtrecht de bevoegdheid kerkeraaden te zeten, ja, dan neen? Met dat toe te stemmen zijn kerkeraaden, ik kan het niet anders zien en mag het niet anders zeggen, in beginsel van de oude lijn (die der Schrift, die van Wezel en Embden, die van de Doleantie) afgeleid en op de lijn van het collegialisme overgegaan. En men noeme ons geen Independenten, om eigen te bedekken, want wij erkennen ten volle de macht van het gezag der meerdere vergaderingen, ook haar tuchtmacht, maar niet op die wijze. Wel uitzetten (eener overbarstige kerk) als tuchtmaatregel, tot zij zich gereformeerd betoet, maar niet afzetten van den kerkeraad die die Kerk door het kerkverband.

Dit laatste (a) de autonomie der plaatselijke kerk aan. En het heeft den Heere behaagd Zijn geestelijk leedzaam in instituten te openbaren en dit te doen in de plaatselijke kerken, zooals de Heilige Schrift ons leert. En met alle erkenning van den plicht van het kerkverband door innerlijke drang (van geloof en geestelijke eenheid) en erkenning van de leiding der apostelen tot een kerkverband (Hand. 15) ligt nergens eenig Schriftuurlijk gegeven, dat dit kerkverband de door Christus gewilde autonomie of eigenheid der plaatselijke kerk zou schenden. Dit karakter van eigenheid vordert, dat het kerkverband wel bijstaan en helpen kan tot reformatie in een gedeformeerde kerk, maar dat de kerk zelve de reformatie verrichten moet. Zóo leert de Schrift, zóo werd het federatief kerkverband oorspronkelijk gelegd, zóo bracht de Reformatie het weer, zóo zeeerde de Doleantie het bij vernieuwing.

De andere weg is die van Dr Klein o.s. Zij zetten kerkeraaden af, maar de kerken der Doleantie deden dat niet. Dat zou toch op haar weg gelegen hebben, hadden zij in zulke leeringen geloofd.

Dat afzetten van kerkeraaden door het kerkverband maakt het kerkverband (de andere kerken) een macht boven den kerkeraad. Door het feit van het afzetten van een kerkeraad onttaardt het kerkverband naar gereformeerde opvatting. In de wijze van tucht door zij voorgestaan is dat niet zoo. Dan blijft de autonomie der kerk ongerept.

Afwijking is erg, maar nog erger is het als er geen geestelijke kracht tot onderzoek en oordeelen bij een volk gevonden wordt. En dat is iets, waarover ik in de materie bijzonder klaag. Men gelooft het wel zooals professor Die of Die het voorstelt. Doch we zullen allen, die geestelijk kroost der Doleantie, ons profetisch ambt uitoefenen en onderzoeken of deze dingen alzo zijn. Zoo we dat profetisch ambt niet gaan uitoefenen, dan zijn we in dit stuk, maar ook in alle ander stuk, weg.

1) Terwijl ik de proef van dit artikel corrigeer, krijg ik van een vriend „De Heraut” van 23 Febr. j.l. Deze doet mij een temeer sandrang vragen: O ch, laat nu eens ieder de zaak onderzoeken en zelfstandig oordeelen. Dan zal hij zien wat er overloopt van dat „op afdoende wijze weerlegd”, en „zich niet vergissen” door ondergetekende in deze kwestie. De van de zaak studie maakt zal tot heel andere conclusies komen. Ook zal hij zich moeten bedroeven over de manier van debatteren van „De Heraut” uit die dagen, welke manier zeker geen bewijs van sterkte is. De schrijver van het „Heraut”-artikel moest destijds zelf erkennen, dat hij geen Schriftuurlijk bewijs voor zijn stelling had. Ik heb er wel, gelijk ik toen aantoonde. Wie er aan twijfel komt met zijn argumenten. Mits op behoorlijke wijze en met eerbij. Het doet mij leed dit alles te moeten zeggen, maar ik moet wel.

v. L.

Waar is de scheidbrief?

Het zal de aandacht hebben getrokken, dat in de Amsterdamse vergadering, die onlangs van hervormde zijde belegd is, om over de doleantie te spreken, weer het bekende motief naar voren is gebracht van den „scheidbrief”, dien de Heere „nog niet” aan de „moeder” der sprekers van dien avond, de Ned. Herv. Kerk gegeven heeft. Blijkbaar heeft de redenaar wat ik in „Ons Aller Moeder” daarover schreef of niet gelezen of ijdelheid bevonden. Laat ons, nu ik van verscheiden kant brieven over deze hervormde doleantiebespreking, en speciaal over dat „scheidbrief”-motief ontving, eens luisteren naar de stem van wijlen Dr J. C. Sikkel, „Troost mijn Volk” I—XLVIII; één onzer lezeressen schreef op verzoek van haren heer-gemaal-medelezer het citaat over:

Waar is de scheidbrief?

Jes. 50:1—3.

Het Verbond des Heeren vertroost zijn Kerk, maar vermaant haar ook. En altoos weer moeten die vermaning en die vertroosting door Zijn Woord haar worden toegebracht.

De Heere handhaaft Zijn Verbond. Hij breekt het niet. Hij spreekt tot Zijn Gemeente niet buiten Zijn Verbond om, maar altoos uit dat Verbond. En waar de kinderen, die in dat Verbond geboren zijn, Hem verlaten en verwerpen, daar oordeelt Hij ze naar dat Verbond. Hij verwijt hun dat Verbond. In het heden tot bekeering roepende.

Nooit heeft Hij Zijn Bondsvolk weggezonden. Nooit heeft Hij tot één der kinderen Zijns Volks gezegd: „Ziek Mij te vergeefs!”

Men heeft het Schriftwoord, waarbij we hier staan, misbruikt, om onkundigen te misleiden, alsof de Heere niet wil, dat de banden, waarin eenig kerkelijk instituut geraken kan, ooit worden losgemaakt; de banden aan leugenaars en valsche leer, aan de goddelooze vermenging van de waarheid en de leugen,

van Christus en Belial. Men heeft alle scheiding en reformatie aan de Kerk van Christus met dit Schriftwoord willen verbieden, omdat, waar de Heere geen scheidbrief gegeven heeft, ook wij dat niet mogen doen.

Maar de Heere heeft aan Satan en aan alle ongerechtigheid reeds in het paradijs den scheidbrief gegeven. Hij heeft in Noachs ark den scheidbrief gegeven aan de goddelooze wereld.

En in de uitleiding van Abraham, in de instelling van het Sacrament, in de verlossing uit Egypte, in den dood van Christus, in de roeping tot de Gemeente, in de wedergeboorte door den H. Geest, heeft Hij altoos weer den scheidbrief vernieuwd en bevestigd, waarmee Hij, al wat niet uit God is, ten doode verwijst. Het Verbond en het Verbondssteeken zijn een altijd doorgaande scheidbrief, die uitgevoerd moet worden door al Gods volk. Zoo werden wij door den Heiligen Doop vermaand en verplicht tot een nieuwe gehoorzaamheid, dat wij den Heere, onzen Verbondsgod, getrouw zouden zijn, Hem zouden aanhangen en liefhebben, en daartoe de wereld zouden verlaten, onze oude natuur dooden, om in een nieuw godzalg leven te wandelen. Dit scheidingsverbond, en dit scheidingssteeken verplichten tot scheiding, tot den strijd tegen de zonde, de wereld, den duivel en zijn rijk.

Wie is toch de Moeder, van welke wij niet scheiden mogen?

Het is Jeruzalem; het ware Jeruzalem; dat eertijds een schaduw had op aarde, maar thans niet meer. Onze Moeder is het Jeruzalem, dat boven is; dat vrij is. Het is de Gemeente, die aan den Christus gegeven is; die Hem toebehoort; en die slechts gehouden is, om als Gemeente naar Zijn Woord te hooren en te leven.

Tot elke macht, die aan het kerkelijk instituut andere banden zoekt aan te leggen, en alzoo de Gemeente in zonde en wereld wil afleiden, heeft Gods Bondsvolk te spreken: „henen uit!”

Slechts het Verbond naar het Woord mag zij niet verloochenen, noch verbreken.

Dat Verbond mag zij niet schenden.

Zij moet geheel naar dat Verbond leven en daar naar haar gestalte zoeken.

Alleen overeenkomstig dat Verbond, hetwelk immers den kring trekt, waarin de Heere Zijn Jeruzalem op aarde openbaar maakt, moet zij het Woord hooren, belijden, doen bedienen en beleven.

In dien Verbondskring, — in dat Verbondsbeginsel, hebben wij de Moeder te zien; aan haar als onze Moeder getrouw te zijn; voor haar ons leven als Kerk van Christus te doen strekken.

Tegen alle Verbondsverloochening gaat daarom bij alle ellende der Kerk des Heeren Woord dreigend uit. En die Verbondsverloochening zal de uitgeworpen kinderen des Koninkrijks in de eeuwige pijn doen tandenkaarsen.

Zoo komt dan ook het Woord Gods bij de Gemeente altoos uit dat Verbond en voor dat Verbond op.

Zij glijd af, zinkt weg, schijnt onder te gaan. De levendigheid van haar leven wijkt. De genieting uit den schat des Verbonds wordt haar vreemd. Haar oog verduistert; zij mist de koestering, den gloed en den glans, den rijkdom en de weelde van het licht. Het Woord schijnt als te versteenen; het rimpelt in; het verschrompelt voor haar blik; het wordt dor en oud. De kracht des Geestes in de bediening des Woords wordt niet gekend. De gaven des Geestes in de toerusting der Dienaren blijven weg. In de gemeenschap der geloovigen is het geuwerig arm. Tot de bezieling der Kerk schijnt het Woord onbekwaam. Het lichaam dreigt uitte te vallen.

Slechts in kleiner kring vindt men eenige voeling. De stroom, die aller leven moet uitbrengen, is een dorre vallei geworden. Slechts hier en daar, hooger op sijpelt een straaltje of blijft een plasje over. Het Woord Gods wordt daarvoor pasklaar gemaakt. Het wordt voor een ongrijpbaar volkje Gods, uit losse vromen op te tellen, gebruikt. Dat is te zeggen, — niet het Woord, de Schrift, gelijk die slechts in Abraham's Tent, in Christus' Gemeente, als het Woord des Koninkrijks spreekt. Maar een tekstje, een woordje: als een sappige bes aan de dorre takken der Schrift stukgedrukt voor dien man en die vrouw en die vromen, tot latenis in hun woestijntoestand. En voorts worden de blaren dor en wel, afgeplukt en in den wind gestrooid, om den ontardaen, genadeloozen hoop in het aangezicht te waaien met de grauwe mistwolk, die rampzaligheid profeteert over de dooden, — zonder onderscheiding.

Zoo sukelt het volk voort, en zoo verpuint de Kerk al meer. Voor haar goed figuur alleen, voor haar uitwendige behoeften en belangen, voor den gewilden vorm, nog een uitwendige gestalte vasthoudend; — een zaakje met een zakje; — met knappe sprekers misshien; en een paar menschen met geld: misshien een weeshuis en een armhuis als hoogst beschillen.

Maar zonder te leven in en uit den schat des Verbonds. Zonder de weelde der Moeder. Zonder het Jeruzalem, dat boven is, te realiseeren op aarde.

Dat geeft dan de Kerk zelfs op. Ze trekt er den schouder voor op, al houdt ze den kinderdoop nog aan. In de preek hoort zij er niet van. Blijkbaar is zelfs voor de dienaren des Woords dat Verbond niet de realiteit van het Woord.

Het Verbond staat voor hen niet in de Schrift en de Schrift staat niet in het Verbond.

De Moeder is weg.

En het volk gevoelt er zich als verlucht bij. Het herademt, als er weer een preek voor de losse levende loslevende Godskinderen komt, — zonder het Verbond, — zonder Moeder.

O land! land! hoor des Heeren Woord: „Waar is de scheidbrief van uw Moeder, waarmee Ik haar weggezonden heb?”

Tot onze schuld moeten wij komen. Allereerst zij, die den Heere mogen kennen en liefhebben. Zij zijn schuldig, zeer schuldig. Wij, begenadigden, wij en onze vaders.

Om des Verbonds wille.

Vroom en vrij willen wij zijn, getroost worden en

gezalfd. Met Jeruzalem in puin. Zonder Stad Gods voor onze kinderen. Terwijl het Verbond Gods onzer zijds verscheurd onder onze voeten ligt. Terwijl de Dienst des Woords het Verbond verzaakt. Terwijl de Schrift geplunderd wordt voor het willekeurige leven, gelijk weleer de Tempel, beroofd van haar goud. Wij brengen heel den schat van het heilighdom naar den lommerd, om weer een Zondag door te komen met een lekker hap.

Intusschen heeft de Heere zoo niet gedaan!

Hij heeft Zijn volk dag en nacht tot Zijn Verbond geroepen. Heel de Schrift door. Alle eeuwen door. Maar dat hoorde men niet. Daarvoor was geen antwoord. En als het gehoord werd, — ach, hoe licht gaf zells de ontwaakte voor een zoeten beker, voor een lief woord in een moeien vorm, voor een gevoelig oogenblik, het beginsel van Gods Kerk, de Moeder, den Verbondseisch bij het Woord weer prijs!

Maar is dan ook dat Verbondsbeginsel wel te handhaven?

Is het wel bruikbaar als onverbiddelijk beginsel bij den Dienst des Woords? Zou het dan wel tot bekeering komen met de jongelui? Zouden de vromen dan wel tot hun recht komen? Zou het volk nog wel vatbaar zijn, om zoo van de stichtelijke oogenblikken, stemmingen en woordjes tot de Schrift in Verbondmatigen zin gebracht te worden? Het volk kent de Schrift niet. Het kent de historie niet. Het leeft geheel los van Eva en Abraham. De vromen zijn pas begonnen bij hun bekeering. Voor dien tijd was er voor hen niets. Ze hadden geen Moeder. En sinds hun bekeering zijn ze ieder een apart kind Gods, met wien de Heere naar hun denken alleen onderhandelt.

Zij kennen geen leven in de Verbondslinie. En een leernaar moet toch in hoofdzaak ook laten uitkomen, dat hij ook zoo ligt; daar kennis aan heeft; hij moet hen daarin dienen. Dan komt er nog wat van. Anders niets!

O land, land! O volk Gods!

Ja, zóo wordt uw scheiding zonde. Zoo verloochent ge de Moeder, die de Heere niet weggezonden heeft.

Zoo hoont ge den Heere, die het alleen weet en Wiens weg alleen de rechte is.

Is Zijn hand verkort? Is er in Hem geen kracht?

Ja bij uw geestelijk zaakje kunt gij alles uitrekenen, en, als gij samenreken, houdt gij nog over!

Maar bij het Verbond uws Gods komt gij allen te kort en doet uw ongerechtigheden u vergaan.

Daar echter is de Heere God, de Verbondsgod, de almachtige Verlosser.

Hij maakt door Zijn schelding uw zee en rivieren droog, dat uw visch in verrotting stinkt. Hij maakt uw hemel zwart en werpt u in hange boete neer.

Maar Hij ook maakt Zijn Verbond heertlijk.

Hij leidt Zijn Bondsvolk uit als een Bruid, die haar versiersel draagt.

Een Moeder, wier kinderen leven.

N. G. J. van Schoonenburg over de Buchmanbeweging.

„De Nederlander”, die tegenwoordig tegenover de gereformeerden veel teekenen van onevenwichtigheid vertoont, en daarom in theologie is ietwat uit den koers geslagen is, ontvangt soms inzendingen of bijdragen, die tot nuchterder oordeel opwekken. Zoo schrijft N. G. J. van Schoonenburg in dit blad onder het opschrift: „De Groepsbeweging en de Kerk”:

Ik moet mij allereerst verzetten tegen het trekken van een parallel van de groepsbeweging met het Réveil.

In de eerste bevinden zich in hoofdzaak menschen, die nimmer actief aan eenig kerkelijk leven hebben deelgenomen en bij voorbaat — en niet uit eigen ervaring — zeggen, dat de kerk „het” hun niet kan schenken. Terwijl de mannen van het Réveil uit eigen ervaring spraken, indien zij hun meening te kennen gaven, dat er in de kerk niet voldoende „leven” was. Daarom waren zij gerechtigd tot critiek, en is het gros van hen, die de groepsbeweging volgen, dit niet.

Overigens hebben de mannen van het Réveil de rechte positie van de kerk niet kunnen bepalen. Want het „ambt der geloovigen” konden ze niet in zijn consequenties. De auteur vervolgt (hij bestrijdt een ander):

Ik kan niet profeteeren, wat er over honderd jaren zal zijn! Ik ben het met den schrijver eens, dat de persoonlijke antipathieën van kerkelijke pausjes en godjes dan wel verdwenen zullen zijn. Maar dan moet er aanstonds een toegevoegd worden, dat dit ook het geval zal zijn met de pausjes en godjes uit de Buchman-beweging, die vinden, dat zij eigen kerke moeten spelen, als b.v. in Amsterdam. Terwijl de Kerk van Christus nooit zal ondergaan, of zij zich bevindt in het restant van een opwekkingsbeweging, of in het restant van een uitwendige kerk.

Ten slotte:

En ik kan mij voorstellen, dat een predikant, die in stille trouw zijn herderlijk werk vervult en niet vlucht uit zijn ambt — waaruit moge blijken, dat hij het waarlijk van God ontvangen heeft — het moeilijk moet hebben, als hij van een collega leest, dat „hij nu eens geen preek zal houden” en dat dat dan door dertien honderd menschen voor het ware wordt aangezien. Zou God, voor wien de eeuwen zijn als dagen, iets om het getal geven? Voorzover telkenmale in de Oxfordbeweging dit getal naar voren wordt gebracht, is het telkenmale niet anders dan precies dezelfde menselijke ijdelheid, die partijen speelt. En dan is er wat dit betreft, nog niet veel verbeterd onder de menschen.

Tenslotte: de schrijver moet het nu niet zoo erg vinden, dat de verhalen, als de kritiekaster deed, gedaan worden. Want heel wat boeken en boekjes van Oxford-menschen bevatten nu eenmaal van deze dwaze en onbelangrijke verhalen en op heel wat house-parties zijn, naar bericht werd, vreemde vertooningen gelou-